

N:o 20.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Båtorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 15 December 1889.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr: 25 öre. Annonpris:
10 öre (15 ö. utl.) petitraden. Bilaga I: 80 öre. Bil. II: 50 öre.

Årg. 9.

Richard Henneberg.

Andra årgången af denna tidning innehöll en serie artiklar om svenska hofkapellmästare med deras porträtter från Uttini till Ignaz Lachner, Ludvig Normans företrädare, en artikel följd, som derefter af författaren d:r Ad. Lindgren utgafs i bokform till Kgl. operans hundraårsfest samma år 1882, då tillökad med uppsatser om Ludvig Norman, Josef Dente och Conrad Nordquist. Aug. Söderman, som äfven beklädt dirigentplats i hofkapellet, hade i samma årgång af tidningen ihågkommit med porträtt och biografi af Ludv. Norman (L. N.). Dennes fränfälle 1885 och Nordqvists utnämmande till hofkapellmästare gaf anledning till att i senare årgångar återkomma till dessa ledare af vårt hofkapell, som före Norman endast haft utländska män på dirigentplatsen, med undantag af J. Berwald, som var född i Stockholm, men hvars fader inflyttat från Slesvig. Vi avsluta nu vår årgång med att komplettera listan på våra hofkapellmästare då vi här lemna en bild af Richard Henneberg, hvilken efter Jos. Dentes afskedstagande, då Conr. Nordquist blef förste hofkapellmästare, utnämndes till andre kapellmästare vid Kgl. operan.

Liksom Foroni daterar sig Hennebergs första sjelfständiga uppträdande i vår hufvudstad från en främmande operatrupps gästspel härstädes, och i likhet med den italienske maestron

gjorde han sig känd såsom en ganska framstående pianist. De biografiska notiser, som här följa, skola lemna närmare upplysning om Rich. Hennebergs första och fortsatta verksamhet i vårt land, der han nu är nationaliserad såsom svensk medborgare och i mer än ett decennium haft sitt hemvist, aktad och värderad såsom konstnär och genom sina vinnande personliga egenskaper.

Richard Henneberg är född den 5 augusti 1853 i Berlin. Hans far, som länge tillhört dervarande operasångscen, har gjort sig bekant som ledare af ett quartettsångareförbund, den »Hennebergska quartetten», hvilken blifvit mycket populär i Berlin, och hans mor

var äfven musikaliskt begåfvad samt skicklig sångerska. Vid sju års ålder började den unge Richard sina pianostudier, kom året derpå in uti den berömda domkören och blef samtidigt körsångare vid operascenen, der körer-na då ofta förstärktes med gossröster. Här hade han rikt tillfälle att njuta af utmärkta musikprestationer och utbildta sitt musikaliska sinne. Samtidigt med sin nämnda verksamhet studerade han piano- och violinspel, det senare dock med mindre håg än det förra, och man kan förvåna sig öfver, att den klen byggde gossen stod ut med det myckna arbete han hade att sköta. Från kl. 8 på morgonen till 4 hade han sin skoltid, från 5 till $1\frac{1}{2}$ 7 öfningar i domkören, och så kom tjenstgöringarna på operan till sent på kvällen och dertill hemarbetet för skolan. Tjenstgöringen vid domkören och operascenen slutade han emellertid vid fjorton års ålder, då han började på allvar sina musikstudier under ledning af Wilhelm Rust, den ansedde konservatorieläraren, organisten och ledaren af Bachföreningen i Berlin. Med snabba och stora framsteg utmärkte han sig så, att Rust lät afskrifva den unge Hennebergs kompositionsstudier att tjena till ledning för de öfriga lärjungarne.

Sin första utflykt som konstnär gjorde Henneberg vid sexton års ålder. En tillfällighet blef anledning härtill. Han satt en dag i den berömda instrumentmakaren Bechsteins pianomagasinet och spelade, då en

Richard Henneberg.

äldre musikälskande dam, grefvinnan Fanny von Gaschin der gjorde besök. Denna fattade så stort intresse för hans spel, att hon inbjöd honom till sitt gods i Oberschlesien, der han vistades en tid och fick åtnjuta pianolektioner af sin värdinna, som var skicklig pianist och elev af Liszt. Efter återkomsten till Berlin gjorde Henneberg framgångsrika konsertturer i provinserna Posen och Schlesien samt deltog vid fransk-tyska krigets utbrott såsom ackompanjatör i en längre konsertresa tillsammans med operasångerskan Mallinger, Sophie Menter och violoncellisten Jules de Swert. I Berlin anlätades han mycket af operaartisterna vid instuderandet af deras roller, och denna omständighet gaf anledning till att han kom att vända sig till norden. Det hände sig nemligen att då Oscar Arnoldson och Conrad Behrens 1871 besökte Berlin för att börja sitt gästspel, Henneberg blef dem rekommenderad såackompanjatör. Bekantskapen ledde dertill att sommaren 1872 Behrens och Henneberg gjorde en konserttur i Norge och utmed svenska westkusten. Efter återkomsten till Berlin fortsattes studierna der, och af en tillfällighet kom Henneberg i hast att debutera som operadirigent, för att ersätta en afgången sådan vid en mindre teater i Berlin. Debuten lyckades förträffligt och föranledde hans engagemang vid teatern. År 1873 finna vi honom åter i norden tillsammans med Behrens, hvilken engagerat ett tyskt operasällskap och med detta samt Arnoldson som gäst uppträdde i Malmö, Göteborg, Bergen och Christiansand. På hösten samma år antog han den lediga dirigentsplats hos Musikföreningen i Bergen, der han stannade i två år och der han gjorde sig känd som tonsättare bl. a. genom sin pianoquintett och för musikföreningen skrifna kantat (solo, kör och orkester). Från Norge begaf han sig till London, der han återfann sin vän Conrad Behrens, då anställd vid italienska operan derstädes. Under vistelsen i London, hvilken räckte till 1875, gjorde han sig ganska bemärkt som pianist och deltog om hösten sistnämnda år i den första svenska Trebelli-tournéen jemte Behrens och harpisten Cheshire. Denna konsertresa fortsattes, som bekant, i landsorten och i Finland. Derefter återfinna vi Henneberg i Berlin, egnande sig åt ytterligare musikstudier och planerande för en operatourné i Sverige, hvilken han själf skulle leda. Han engagerade subjecter, tillhörande dels Berlin-operan dels andra tyska operascener, och började tournén i Norge, hvarefter operasällskapet besökte Stockholm och här uppträdde å Hammer'ska Mindre teatern med en repertoar, som upptog »Trubaduren», »Judinnan», »Czar och timmerman» samt »Tannhäuser», hvilken opera då för första gången gafs å svensk scen fastän på ett mycket

anspråkslöst sätt hvad utrustningen beträffar. Sångkrafterna voro emellertid ganska respektabla och bland dem utmärkte sig synnerligen tenoren Ferenczy. År 1877 konserterade Henneberg ånyo i Stockholm jemte Henri Wieniawski och Behrens och begaf sig sedan till London, hvarpå han åter deltog i en nordisk Trebelli-tourné och dervid anförde orkestern. I den engelska hufvudstaden hade Henneberg fäst sig vid en ung flicka af svensk härkomst, med hvilken han snart förenade sina öden; hon var dotter till Conrad Behrens, som likväl för deras förening fordrade att den unge musikern skaffade sig en fast anställning. En sådan erbjöds också 1878, då han blef kapellmästare vid Mindre teatern härstädes. Året derpå öfvergick Henneberg till Nya teatern, som då öfvertagits af Josephson och Holmquist, och der under hans ledning flera musikverk af värde utfördes såsom Guirauds »Piccolino», Webers »Abu Hassan», Mozarts »Teaterdirektören», Massenets »Don Cesar de Bazano», Audrans »Rosenkind», Aubers »Första lyckodagen», »Hoffmanns äfventyr» m. fl. För denna scen komponerade han sin komiska opera »Drottningens vallfart», som vann ganska mycket bifall och ställer hans kompositionstalang i en fördelaktig dager. Han komponerade derjemte musik till flere större dramatiska verk såsom Ibsens »Brand», Shakespeare-stycken och »Lyckopers resa», »Erik XIV» af Börjeson m. m.

Såsom tonsättare har Henneberg ådagalagt grundliga kunskaper och uppfinningsförmåga. Utom de redan nämnda större kompositionerna af honom har han såsom operasällskapet W 6:s musikanförare för detta skrifvit en större kantat, hvarjemte flera intagande och omtyckta sånger och pianostycken gjort honom känd som komponist. I början af år 1885 hade han tillfälle att dokumentera sig såsom sådan på den matiné han gaf i Berns' salong, och å hvilken endast hans egna tonsättningar utfördes, bland hvilka tre Bellmansmelodier behandlade för stråkorkester väckte välförtjent bifall. Denna konsert, som äfven upptog delar af pianoquintetten och den präktiga arian ur »Drottningens vallfart», sjungen af fru Östberg, afslutades med romans och kör ur »Som ni behagar» med orkesterackompanjement.

Såsom hofkapellmästare har Richard Henneberg visat sig lika duglig, som han på denna plats gjort sig omtyckt, och samma år han tillträdde densamma blef han vald till medlem af Musikaliska akademien.

Verkliga musikvänner äro endast de, hvilka höra med hela själen och kunna förena den sinliga med den andliga njutningen.

Demokritos.

Anmälan.

Svensk Musiktidning anmäles härmed till fortsättning under nästa år, hennes 10:de årgång. Ett tioårsjubileum har ännu ingen svensk musiktidning kunnat fira; ej heller hade det nu kunnat ske med mindre utgifvaren af intresse för att en musiktidning äfven i vårt land skall upprätthållas uppförat sig för saken och i det längsta trots att allmänhetens intresse skulle i tillräcklig grad understödja hans eget. Detta har hittills långt ifrån varit fallet, men under detta tidningens jubileumsår vågar dock utgifvaren hysa den, kanske något sangviniska, förhoppningen, att de musikalska hemmen i vårt land skola mera än förr uppmärksamma och gynna *Svensk Musiktidning*, som just ställer sig till deras tjänst genom ett populärt och omvexlande innehåll. Visserligen tillfredställer hon kanske ej en högre akademisk fordran på vetenskapligt innehåll, behandlande hårdsmält, för den stora allmänheten mindre niutbar musikteori, men det finns äfven en vetenskap, som heter musikhistoria, och för denna vetenskapsgren har *Sv. Musiktidning* ej varit främmande, såsom synes af hennes talrika, af porträtter åtföljda biografier m. m., att icke tala om ämnen rörande det praktiska musikidkandet och musikvetandet i allmänhet. Såväl enskildt som offentligt, och detta ganska allmänt genom landets tidningspress, har och tidningen vunnit ett hedrande erkännande. Ju större förmåga, ju större framgång, torde kunna tänkas. Men då icke en gång namnen Norman och Rubenson kunnat betrygga en svensk musiktidnings framgång, så är ej heller den satsen axiomatisk. Framgången beror på att allmänheten gynnar en för densamma beräknad tidning.

Då *Svensk Musiktidning* nu börjar ett nytt decennium med sin tionde årgång, hoppas Utgifvaren att först och främst få behålla de prenumeranter, som hittills gynnat henne, och att dessa skola skänka tidningen ett välbehöfvt understöd genom att rekommendera densamma åt andra musikvänner. Till våra prenumeranter uttala vi emellertid vårt tack för detta år. Under det nästa, då vi ha att påräkna goda förmågor till medhjelpare, kommer tidningen att utgifvas efter hufvudsaktligen samma plan som förut, innehållande **populär läsning i musikalska ämnen, porträtter och biografier** öfver in- och utländska tonkonstnärer, redogörelser för musikpressen, följetonger, samlade notiser om hvad som tilldrager sig i musikverlden och dem en sådan facktidning längre bevarar, än de dagliga tidningarne med deras efemeriska natur kunna göra.

Tidningen åtföljes äfven, som förut, af **Musikbilaga**, ett **Musikalium** med **piano- och sångstycken**, innehållande **god och lätt utförbar musik**, och af samma stora oktavformat, som senaste årens (omkr. 14 sidor), och kommer bilagan

att ökas i förhållande till ökad prenumeration.

Svensk Musiktidning utgifves 1890, såsom förut, 2 ggr i månaden (utom juli—aug. »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år. **Musikbilagan** tillfaller endast **helårs-prenumeranter**. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (å 25 öre).

På tidningen prenumereras här å **Expeditionen, Olofsgatan 1** (Hötorget 6) öfver gården 1 tr. upp, i **bok- och musikhandeln** samt å tidningskontoren. I landsorten prenumereras bäst å **posten**, då tidningen **fortast** kommer prenumeranten till handa. **Presentkort** å tidningen finnas att tillgå å **Expeditionen** och andra prenumerationsställen.

Vördsamt anhälls att **prenumeration** må ske så snart som möjligt; vid **direkt prenumeration** hos **Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm**, (Olofsgatan 1) sändes tidningen till prenumeranten kostnadsfritt **genast den utkommit**.

Stockholm i dec. 1889.

REDAKTIONEN.

Musikrapport från Berlin.

Innehåll: Bülow-konserter II, III, IV. Wagnerföreningens konsert. Marcella Sembrich. Bernhard Stavenhagen. —

I den uppsjö af musikaliska nöjen, som under säsongen råder i en stad som Berlin, är det svårt att finna någon fast punkt att utgå ifrån med sin redogörelse, ja nästan lika svårt som att välja mellan de många konserterna. Ty allt hvad man hör är godt; det är t. o. m. en absolut omöjlighet att kunna höra *allt* det goda som bjudes. Om något dåligt kan redan af den orsaken ej blifva tal. Och är det därför bäst att göra med referatet som med hörandet, — i båda fallen låta strömmen gå fram öfver sig och taga fatt på så mycket man kan och hinner med.

Hans von Bülow har varit flitig. Hvarannan måndag bjuder han på ett nytt program och hvarannan måndag mottager han i gengäld den tillbörliga tributen: hyllning från publikens sida.

Programmet på andra konserten bjöd på en splitter ny symfoni af Dvorak, hvilken mottogs med temligen godt bifall, samt på en splitter ny qvinlig violiniststjerna, hvilken lät sitt strålande ljus uppgå första gången på Berlins horisont. Hon hette *Gabrielle Wietrowetz* och spelade en violin-konsert — af Brahms, naturligtvis, ty den var icke af Moszkowski. Och att icke spela en af dessa båda betydande komponister går ej an för en nutida solist i Berlin, allraminst då han får uppträda vid ett sådant tillfälle som en Bülowkonsert.

Tvenne Ouvertyrer — »Die schöne Melusine» af Mendelssohn och den tredje Leonoraouverturen af Beethoven — fyllde programmet. —

Konserten N:o III bjöd på *Schumanns Essdursymfoni*, Ouvertyrerna till »Coriolan» och »Oberon» af Beethoven och Weber, samt soli af fru *Fürsch-Madi* och *Bernhard Stavenhagen*. Hvad som förmådde en härvarande kritiker att i sin resension hänföra solisterna till dem, som betala för att få medverka vid Bülow-konserterna, är mig obegripeligt, åtminstone hvad Stavenhagen beträffar, ty han är en Lisztspelare af första rang och hans utförande af Liszts Essdurskonsert var något alldeles fulländadt. Jag skall längre fram återkomma till denne konstnär, som är väl värd att stifta närmare bekantskap med.

Den fjärde Bülow-konserten var kanske den mest betydande af hela årets. Först och främst bjöd Bülow på en Mozartsymfoni (Essdur), och när han gifver Mozart eller Haydn till bästa, då är der ingen ända på jublet, och det med rätta. Ty att få höra en glad symfoni af dessa båda mästare midt i vår tids »Weltschmerz»-uppfyllda, ofta öronutslitande musik, och få höra den så som vid sista Bülow-konserten, det kan glädja en ända in i själen, och det gifver ett intryck som varar. *Saint-Saëns a-mollsymfoni* var för mycket fransk för publiken, det märktes på applåderna, hvilka smattrade temligen tarfligt, men dock rikligt nog för att hindra Bülow från att »hålla tal».

Herr *Stanislaus Barcewicz* utförde en violinkonsert af *Moszkowski*. Vare detta nog sagdt för att intyga så väl framgången som det förträffliga utförandet. Herr *Moszkowski* kom fram och bockade och tackade. Äfven den trumfen har herr Herrman Wolff, (Bülow-konserternas arrangör) på hand, att så att säga förevisa komponisterna på samma gång som kompositionerna. Och Bülow han gör tjänst äfven som förevisare, ty han tröttnar ej på att peka ut föremålet, der det sitter ute i salongen, eller otaliga gånger komma insläpande dermed trots det ifriga motståndet. Nu var det, som sagdt, *Moszkowski*, förra gången *Dvorak*. —

Herrmann Wolff är en impresario som förstår sin sak. Han kommer nog i en framtid att gräfvat upp Beethoven och Wagner och förevisa dem vid Bülow-konserterna för att »draga». Der hän har det dock ej ännu kommit. Det är ännu tillräckligt att de lefvande komponisterna täfla om att få sina kompositioner första gången utförda der, och om möjligt sjelfva dirigera dem. Så gjorde Wienarnes *Karl Go'dmark* vid sista konserten, då han i egen person framförde sin sista ännu aldrig uppförda Ouverture »zum Gefessellen Prometheus». Wagners ståtliga Huldigungsmarsch under Bülows eldiga ledning afslutade programmet till allmän belåtenhet.

Wagnerföreningens konsert egde rum den 4:de November under ledning af professor *Karl Klindworth*. Programmet var långt, så långt att före kloc-

kan elfva var ej värdt att tänka på att gå hem. Namnet Wagner upptog som rätt och billigt var hufvudparten af programmet och representerades af ett förr ej uppfördt ungdomsarbete, Ouverturen till »Die Feen», som var så litet Wagnerskt, att föreningen gjort bättre i att utesluta det från repertoaren. Ny var äfven det nykomponerade förspelet till tredje akten af »Tannhäuser»; för öfrigt utfördes en scen ur »Parsifal», en ur *Tristan und Isolde* samt finalen ur »Lohengrins» första akt. Det sistnämnda blef qvällens glanspunkt genom fröken *Maltens* storartade utförande af Elsas parti. Fröken *Malten* är väl den främsta Wagnersångerska Tyskland eger nu. Åtminstone förfogar hon öfver de bästa röstmedlen. Vid detta tillfälle utgjordes orkestern af hundra man och kören af minst lika många medlemmar, men äfven i det starkaste fortissimo beherskade *Maltens* starka sopran det hela, alldeles som vore det den naturligaste sak i verlden att den skulle hafva en så väldig tonmassa till bakgrund för att rätt kunna göra sig gällande. Och hon ryckte det hela med sig, så att det blef en virtuosprestation af det mest glänsande slag, som försatte publiken i sådan hänryckning att den ej tröttnade på bifallsyttringarne, oaktadt den redan i fyra timmars tid fått Wagner till bästa.

Marcella Sembrich kom, såg — en öfverfylld salong — och segrade, som alltid, genom sin bländande företeelse och sin allsmåttiga sängkonst. Att tala om *hvad* hon sjöng lönar sig ej, redan af den anledning att det var det allra vanligaste virtuosprogram hon gaf till bästa. Men detta lär också vara hennes enda svaga sida. Ty hon sjunger öfverträffligt, ja alldeles öfverväldigande! En stämma, mäktig de mest skiftande klangeffekter, och en teknik som ej känner några svårigheter utgöra, jemte det omsorgsfullast utarbetade föredrag, hennes stora förtjenster. Men hon borde aldrig sjunga annat än koloratur, ty der är hon öjemförlig. Romans- och liedsångerska är hon dock ej så betydande, att ej der finnes åtminstone en att ställa framom henne. Och denna enda heter *Alice Barbi*, den enda sängerska, som härvidlag i någon mån blifvit jemförd med vår oförlikneliga *Jenny Lind*.

Så kom *Stavenhagen* med sitt Liszt-program. Det är väl få pianister, som stått i så egendomligt förhållande till kritiken, som han. Den ene höjer honom till skyarne i sällskap med ingen mindre än Liszt; den andre säger att han visserligen är en stor kostnär, men att det finnes större; den tredje säger att St. tager sig för stora friheter med takten (och han säger sannt); den fjärde slutligen säger ingenting — och det kan vara så godt det. Summan af saken är dock att *Stavenhagen* är en af de bästa klavérspelare

man kan önska sig att få höra. Det är väl högst få hvilka känna sitt instrument så bra som han och hvilka behandla det så väl, kunna aflocka det sådana och så många klangeffekter som han. Hans teknik är fulländad till högsta virtuositet och hans spel eldigt och kraftigt. Dessutom händer det aldrig att man hos Stavenhagen får höra en enda rå ton eller ett så skrällande och oskönt fortissimo som hos våra fleste nutida klavérstormare. — Han »spelar ej orkester» på ett instrument som ej är någon orkester, han frambringar ej med sitt instrument effekter hvilka endast äro en svag imitation af hvad de skulle vara, men han aftvingar det klavéreffekter af utsöktaste välklang och finhet. Med andra ord, han spelar endast klavér. Och hvad mera vill man fordra af en pianist?

A. P.

Musikpressen.

På Abr. Hirsch's förlag har utkommit:

För piano solo:

Kjerulf, Halfdan: *Kompositioner för piano* (godtköpsupplaga). Häft I (Scherzino, Skizz, Sex skizzer), Häft II (Salon, Idyll, Vuggevise, Humoreske, Menuet, Elegie, Caprice, Berceuse, Impromptu, Albumblad, Allegro). Pris 1 kr. 50 öre häftet.

Kjerulf, Halfdan: *12 Sånger*, arrang. af B. Fexer. Pr. kr. 1,50.

Scharwenka, Xaver: *Polska Nationaldanser*. H. 1 och 2 à 1 krona.

Jonas, E.: *Chant d'Amour*, elegie (för stråkorkester). Pr. 60 öre.

Teilman, Chr.: *Zigenare på vandring*, Marsch-polka, op. 146. Pr. 75 ö.

Roth, F.: *Det unga gardet*, Vals för piano. Pr. 1 kr.

Richardt, O.: *Omnibus-Polka*. Pr. 50 öre.

Schrammel, Joh.: *Wien—Berlin*, Marsch, Pr. 50 öre.

Richard, K.: *Min söta kusin*, Mazurka med humoristisk text. Pr. 75 öre.

För piano 4 händ.:

Scharwenka, Xaver: *Polska nationaldanser*, Pr. kr. 2. 50.

För piano och violin eller violoncell: Jonas, E.: *Chant d'Amour*, Pr. 80 ö.

För en röst med piano:

Brüll, Ignaz: »Du flicka, röd om kinden», ord af Rob. Burns (ess-ess); Pr. 75 öre.

Grünfeld, Alfred: »När tvenne hjertan skiljas», dikt af Geibel, (c-f). Pr. 75 öre.

Hoffman, L.: *Min moders sång* (ess-gess); Pr. 50 öre.

Seyffardt, E.: *Lass das Fragen* (»O hjerta fråga ej»), dikt af H. Hoppen (e-f). Pr. 50 öre.

Duo för två sopraner med piano:

Kjerulf, Halfdan: »Hur underbart dock kärlek talar». Pr. 75 öre.

På Gehrman & C:s förlag har utgifvits:

Verdi: *Otello*, potpourri af F. Brisler. Pr. kr. 1,50.

Del Valle de Paz, E.: *Sérénade italienne*. Pr. 75 öre.

Ganne, Louis: *Père la Victoire*, Marche français (sur la chanson) 2:a tusendet. Pr. 75 öre.

Berens, H.: *Revy-fransäs*. Pr. 75 ö.

Ducommun, L.: *Mins du? Vals*. Pr. 1 kr.

Stedingk, M. v.: »Tennis»-polka. Pr. 50 öre.

Kjerulfs pianokompositioner, två häften i godtköpsupplaga, är en julklapp till den verkligt musikaliska allmänheten, som man är förläggaren tacksam för. Visserligen har komponisten gjort sitt namn företrädesvis värdere genom sina sköna, snillrika sånger, ibland det äldste sånglitteraturen har att uppvisa, men äfven hans kompositioner för piano, af hvilka den täcka »Vuggevisen», väl är mest bekant, äro af framstående värde, somliga af dem i folkton, andra qvickt humoristiska eller känsligt melodiska; alla af mer eller mindre intresse och genom idéer och det harmoniska arbetet röjande mästaren.

Scharwenkas namn har en god klang inom musikverlden och hans arrangerade polska nationaldanser utgöra med sin effektfulla harmonisering saker af värde för mera försigkomna pianister. Den fyrehändiga sättningen gör naturligtvis utförandet lättare. Den Kjerulfska duetten rekommenderar sig själf och erbjuder inga svårigheter.

Den italienska serenaden af Del Valle de Paz är ett vackert och rätt originelt stycke, som, då detta tillika är lätt att utföra, med skäl kan rekommenderas åt den musikaliska allmänheten. Dansmusiken från samma förläggare är praktiskt vald, såsom både dansant och lätt samt dertill god i sitt slag. Berens' fransäs upptager lifliga, kända operettmelodier. Ducommuns vals torde bli ett »commune bonum» för dansmusikens idkare och Stedingks polka, ungdomsfrisk, som dennes andra danskompositioner, hör till bättre produkterna i denna genre. — Potpourriet ur Verdis »Othello» ger oss en liten smakbit af denna hans sista opera, som nästa år skall gå öfver scenen hos oss. Om det nu beror på anrättningen eller ingredienserna, men nog synes det af denna, som om maestrons nya opera skulle stå efter hans »Aida» i melodisk skönhet och omvexling.

Musiklitteratur.

Bensow, Oscar: *Richard Wagner als Schöpfer des Musikdramas*. (Leipzig, B. Elischer Nachfolger) aus dem Schwedischen von P. F. Sievers är, såsom man finner, samma verk, som

vi förut anmält i nr 16 af denna tidning, nu äfven utkommet i Wagners eget fädernesland.

Uppslagsbok för svenska musikhandeln (Göteborg, Th. Tammelin's förlag) är en musikkatalog, som upptager i alfabetisk ordning de mest förekommande musikalier och dessas utgifvare, dock med uteslutande af flere äldre saker, skolsånger o. dyl. Något pris på det 152 sidor starka häftet i större quartformat finnes ej utsatt.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Dec. 1 Boito: *Mefistofeles* (Fr. Oselio; hr Ödmann). — 2. Wagner: *Tannhäuser* (frk. Oselio). — *Fjerde Symfonikonsertern* (program såsom 29 nov.) — 5, 14 Gounod: *Faust* (Margareta: frk. Oselio; Faust: hr Ödmann, Strandberg). — 7 Musikföreningens 21:a konsert: Åkerberg, Erik: *Prinsessan och Svennen*, sagodikt af K. A. Melin, för soli (fru Edling, frk. Jungstedt, hr M. Strandberg, Salom. Smith, Edberg, Nilsson, Johanson) kör och orkester. — 10 Verdi: *Ernani*. — 15. Auber: *Den stumma från Portici* (Elvira: fru Östberg; Fenella: frk. Lindenau, Masaniello: hr Hagman, som gäst).

Vesa-Teatern. Dec. 4—8 *Niniche*. — 12 — 15 Lecocq: *Lille hertigen*, operett i 3 akt. af Meilhac och Halévy (hertig de Partenay: frk. Anna Petterson, som gäst; hertiginnan: frk. Ekström; Diane: fru Jensen; De Montlandry, Vynagire: hr Lundin, Lundahl).

Svenska Teatern. Dec. 1—11, 15. Kjerulf: *Kejsarens nya kläder*.

Vetenskaps-akadem. Dec. 1 *Sångmatiné* af frk. Berna Schück med bitr. af hr Tor Aulin, frk. Valb. Aulin m. fl. — Dec. 3. Franz Neruda-konsert med bitr. af fru Ida Åquist, frk. Wolf, hr Aulin och Sjögren. (bl. a. Bargiel: Pianotrio, Fdur; Neruda: Gdur-konsert [mannskr.] Romans, Mazurka). — 5. *2dra kammarmusiksoaren* af hr Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlson, m. bitr. af frk. Hilda Thegerström m. fl. 1. Beethoven: Septett, 2. Berwald, F.: Pianoquintett, 3. Rubinstein, A.: Stråkquartett c moll.

Musikal.-akadem. Dec. 8. Franz Neruda-matiné m. bitr. af frk. Ester Sidner, hr Salom. Smith (bl. a. Neruda: amoll-konsert; Rubinstein: Adagio och Allegro för V. cell).

Fröken Gina Oselio kunde den 10 dec. fira tionde årsdagen af sin första debut å Kgl. teatern, då hon uppträdde som Leonora i Donizettis opera af samma namn. Operan skulle då gifvas å samma scen med fröken Oselio i rolen men måste på grund af sjukdomsfall inställas. Den välförtjenta hyllning som då tillämnast henne frambars i stället d. 14 d:s vid hennes uppträdande som Margareta i »Faust», då tvenne praktfulla lagerkransar öfverlemnades henne på scenen. I Margaretas rol hade fröken Oselio ett nytt tillfälle att glänsa med sin öfverlägsna sångkonst såväl i de känslöveka som de briljanta partierna. Spelet var öfverallt väl genomtänkt och framställningen gjorde ett godt intryck om än mera prägladt af konstnärlig beräkning än omedelbar naturlighet. — Som Masaniello har hr Hagman åter beträdd operascenen. Vi ha förut ej yttrat oss

om sångarens goda röstresurser och sceniska anlag och lyckönska honom att han fått tillfälle att snart utbilda desamma.

Musikföreningens första konsert för säsongen upptog ett stort inhemskt körverk af den unge talangfulle komponisten Erik Åkerberg, »Prinsessan och Svennen», och Musikföreningen har all heder af att ha beredt tillfälle för komponisten att framföra detsamma likasom af dess utförande. Stycket, som skrefs på hösten 1887, är komponerad till hela dikten och utmärker sig flerstädes för en vacker lyrisk stämning (såsom t. ex. i hela första afdelningen »I rosengården» som förut af D:r Svedbom fått en förtjenstfull musikalisk tolkning) och kraftigt effektfulla partier i sångstämmor och orkester (den Österländska prinsens uppträdande i 2:a afdelningen, hexans och trollets i de båda sista) kompositionen i sin helhet vittnar om i allmänhet lyckad behandling af orkestern och körsatsen samt uttrycksfull melodik i solopartierna men visar ej på det hela någon mera omedelbart gripande originalitet, hvilken dock mest yppar sig i det demoniska elementet, för hvilket komponisten funnit ett drastiskt uttryck i orkestern. Att närmare påpeka styckets detaljer gifves oss ej tillfälle nu. De förnämsta solopartierna i det stora körverket utfördes mästareligt af fru Edling, frk. Jungstedt, hrr Salomon Smith och Max Strandberg, hvarjemte mindre sådana gäfvos af hrr Edberg, Johanson och Nilsson. Den unge konstnären har emellertid heder af denna sin debut på det stora körverkets område och densamma ger goda löften för framtiden, då hans konstnärsskap hunnit större mognad.

Franz Neruda-konserterna har beredt musikvännerna här ett par verkliga högtider. Hr Nerudas violoncellspel är af den mest gedigna art och hans kompositioner väcka alltid intresse såsom originela och anslående. På den första konserten i Vetenskapsakademien hade hr Neruda utmärkt biträde af fru Ida Åquist och frk. Sigrid Wolf samt hr Tor Aulin, vid den senare i Musikal. akademien af hrr Salomon Smith och fröken Ester Sidner (piano ackompagnement.)

Vid 2:dra kammarmusiksoarén, hvars program synes här ofvan, hade man i Fr. Berwalds originela, något bizarra men af många sköna partier utmärkta pianoquintett tillfälle att höra fröken Thegerströms gedigna pianospel, hvaraf vi i allmänhet nu mera sällan få njuta, och som i denna quintett särskildt utmärkte sig för den moderation och fina beräkning, hvarmed det framträdde i ensemblen. Med några undantag i Beethovens Septett, der tempi ökades väl mycket, gäfvos de öfriga numren med vanligt godt och talangfullt samspel. Fröken Schücks matiné voro vi förhindrade att bevista, och kunna så-

lunda ej yttra oss om densamma. Vasateaterns sista operett hafva vi ännu ej fått tillfälle att åhöra.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Fröken Oselio kommer endast att uppträda ett par gånger ännu under sitt nuvande gästspel. Genom den rådande stora sjukligheten i hufvudstaden, hvaraf äfven operapersonalen haft kännning, hafva flere spektakler måst inställas och äfven repetitionerna å de väntade nyheterna försenats. Emellertid torde »Robert af Normandie», den första af nyheterna, snart vara färdig till uppförande.

K. musikkonservatorium. Uppvisningen afslöts i lördags med de mest framskridna pianoleverna samt med en del elever i professor Günthers sångklass, förutom en elev, som haft till lärarinna fröken Bergman. Influenan hade åstadkommit flera förändringar i programmet. Konungen var närvarande vid denna slutuppvisning, som äfven åhördes af en så stor publik, att den upptog musikaliska akademiens hela sal.

Under nu tilländagångna hösttermin hafva följande examina aflagts:

Organistexamen af Axel Borg, Knut Dahlström, Adolf Ledfos, Gabriel Nyberg*) och Ivar Widén.

Kyrkosångarexamen af Albert Lindström och Protus Åslund**)

Examen för behörighet till musikkärläro-tjenst vid allmänt läroverk af Emil Brostedt, Anna Fernlundh, Karin Höjer och Jenny Wiemer.

Betyg i pianostämning erhöles Alfred Sundström***) och Wilhelm Svensson***).

Bergs jeton (för elever i orgelklassen) tilldelades Axel Borg.

Stipendier och gratifikation till belopp af 1,189 kr. 50 öre tilldelades 24 elever.

Stipendiet från fru Euphrosyne Abrahamsons gälvofond har af kommitterade för denna fond tillerkänts Frida Olsen.

Vid under årets lopp hållna 14 »musikföredrag» hafva utförts 117 kompositioner af följande 63 tonsättare:

Arban, Arlberg, Auber, J. S. Bach, P. E. Bach, Beethoven, Bellini, Victor Bendix, H. Berens sr., Bériot, A. Bird, Brahms, Brosig, Chopin, Costa, Fél, David, Dente, Donizetti, Doppler, Ernst, Gade, Hallström, Haydn, Hesse, Hägg, Händel, Jensen, Kjerulf, Kuhlau, G. Kummer, Körling, A. F. Lindblad, Liszt, G. Mankell, Marcello, Mattei, Matys, Mendelssohn, Moszkowski, Mozart, Paderewski, Pergolese, Reicha, Reichert, A. F. Reissiger, Rheinberger, Rode, Rossini, Saint-Saëns, Sarasate, F. Schubert, Schumann, Schytt, Schytte, Sjögren, Spohr, Svedbom, Söderman, K. Vallentin, Weber, Verdi, H. Wieniawski, Viotti.

Kungliga gåfvor. Från konungen har Musikaliska akademiens bibliotek åter fått mottaga en sändning värdefulla gåfvor, nämligen dels en samling med hinduiska sånger och melodier (sanskrit m. m.), upptecknade af rajahn Sourindro Mohun Tagore i Calcutta. Utg., som sedan några år är ledamot

*) Har förut aflagt direktörsexamen.

**) Har förut aflagt organistexamen.

***) Har förut aflagt organist- och kyrkosångarexamina.

af Musikaliska akademien, har beledsagat sitt arbete med intressanta upplysningar på engelska rörande melodiernas härkomst och skaplynne. Konungen har vidare till nämnda bibliotek öfverlemnadt en samling musikliterära arbeten af en italiensk skriftstälare L. Mastrigli, bundna i praktband af pergament med rika orneringar i rött och guld. På framsidan af hvarje perm är tryckt i guld en dedikation på italienska till konung Oscar.

Från prinsessan Eugénies sterbhus har biblioteket fått emottaga en större kollektion af tonsättningar i manuskript för sång och piano, bland dem flere egenhändigt skrifna af den k. familjens medlemmar.

Ett nytt koralverk. På hr C. A. V. Lundholms förlag har i dessa dagar utgifvits en »Koralbok för kyrkan, skolan och hemmet med svenska messan jemte ett urval af rytmiska melodier, arrangerad för sång, orgel, harmonium eller piano af Wilhelm Heintze».

En del numera obrukliga koraler äro uteslutna ur detta verk och ersatta med mera moderna; de Hæffnerska tonarterna äro i allmänhet sänkta; de gamla koralerna i de s. k. kyrkotonarterna äro omharmoniserade och satta i öfverensstämmelse med nutidens smak o. s. v. Noteringen är liksom hos Hæffner utförd i halfnoter. För att i någon mån motverka enformigheten vid koralföredragningen äro mellanstämmorna på lämpliga ställen figurerade, dock icke till öfvermått. 43 koraler äro här införda i rytmisk takt, hvaraf en del nya af Heintze, Lago, Stenhammar, Lindmann m. fl. Messan och responsorierna äro fullständigt nyharmoniserade och utförda i fyrstämmig sättning. Sista afdelningen af det nya koralverket utgöres af en tabell öfver »likhetskoraler och psalmer.»

Det särdeles pryddigt utrustade arbetet, som har ett för notställaren synnerligen bekvämt format kostar inbundet blott 2: 50 å 3 kr., det sistnämnda priset betingadt af bandets större elegans.

Tonsättaren Andréas Hallén återkom d. 10 d:s till hufvudstaden från sin utländska resa och återtager härefter dirigentskapet vid Filharmoniska sällskapets sångrepetitioner.

Hedersutnämningar. Till hedersledamot i Musikföreningen har kallats operasångerskan fru Dina Edling. Vid den 7:de d:s biträdde fru E. Musikföreningen för 25:e gången.

Två af våra mest framstående musiksällskap i landsorten hafva i dagarna till sin hedersledamot kallat den framstående sångaren Salomon Smith, nämligen Filharmoniska sällskapen i Göteborg och i Upsala, Samma hedersgrad innehar han inom Musikföreningen i Stockholm.

Sjelfbindare är namnet på en elegant med fjederrygg försedd perm till

bindning af nothäften, hvilken af fabrikanten R. W. Stare utsändts i handeln. Inrättningen, som synes vara ganska praktisk, användes helt enkelt på så sätt, att nothäftena inpassas i bandets rygg, som klämmer till dem så att de sitta fast i detsamma. Vi hänvisa till annonsen å annonsafdelningen.

Vid Rubinsteins-jubileet i S:t Petersburg den 30 november (första jubileumsdagen) erhöjll jubilaren af czaren en statspension af 3,000 rubel, utnämndes till hedersborgare i S:t Petersburg och Peterhof samt till hedersdoktor vid universitetet i den ryska hufvudstaden. Öfver 70 deputationer uppvaktade honom med lyckönskingsadresser. Bland dessa var en å hans personliga vänner i Berlin vägnar, hvil-

ken till honom öfverlemnade hans byst i marmor.

Jubileet fortsattes följande veckan i S:t Petersburg och firades äfven med stor musikalisk högtidlighet annanstädes i Ryssland. Till det vi förut omnämnt rörande festligheterna sjelfva jubileumsdagen, den 30 november, kan tilläggas att på aftonen gafs under Tschaikowskis ledning en Rubinstein-konsert, hvarvid jubilaren utförde sin nyaste tonsättning för piano med orkester. Andra festdagen inleddes med en förmiddagskonsert, gifven af eleverna vid konservatoriet i S:t Petersburg, hvars direktör Rubinstein är. På eftermiddagen gafs en festbankett i Adelsklubben och på aftonen uppfördes å Mariateatern Rubinsteins nyaste opera »Gorruscha». Återstoden af veckan upptogs af mera enskilda hyllningsfester.

Sigrid Arnoldson-Fischhoff har nyligen gjort furore i Zürich. Hon uppträdde å teatern der-

städes som Violetta i »Traviata» och framkallade formlig entusiasm i den fullsatta salongen. Efter föreställningens slut samlades utanför teatern flera tusen personer, hvilka mottogo den unga sängerskan med jublande lefverop. Studenter spände hästarne från hennes vagn och drogo henne i triumf till hotellet.

Breflåda.

En vän af gedigen musik. Länge påtänkt och planerat derför. Kommer säkerligen i början af nästa år porträtt och, om möjligt, en sång af den värderade komponisten.

Rättelse.

I föregående nummer sid. 148 rad. 35 uppf. står *samme*, läs *sanne*.

SVENSK MUSIKTIDNING 1890

utgifves efter samma plan som förut, med populärt innehåll samt försedd med *porträtter*, *not-illustrationer* och *musikpremie* af *god, lätt utförbar* musik. Pris 5 kronor för hel årgång (20 nummer), 25 öre pr lösummer. Premien tillfaller endast helårsprenumeranter. Prenumeration mottages å tidningens *Expedition* i Stockholm, *Olofsgatan 1*, hvarifrån den tillsändes prenumeranterna, samt hos hrr musik- och bokhandlare, eller å tidningskontoren; för landsorten *hållt å posten*. — Annonspriiset är endast 10 öre petitraden med rabatt vid förnyad annonsering af minst 5 gånger. *Presentkort* å tidningen finnas att tillgå för årsprenumeration.

Frans Joh. Huss.
Redaktör och Utgivare.

Zulamith Wellanders

sångskola är åter öppnad. Anmälningar emottagas 10—12 f. m., 4—6 e. m.
Ad: Fr: Kyrkogata 9 A. III. Såväl Herrar, som Damer erhålla undervisning.

Hugo Lindqvist

meddelar undervisning i **pianospelning**, dirigerar körer och kvartetter.
Adr. Grefgatan 16, 3 tr. upp.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rö-nischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

Svensk Musiktidnings MUSIKALBUM III 1889.

Piano och sångstycken innehållande för piano: *Henselt: Kärleksro, Klauwell: Albumbiad, Reiser: Vårfröjd, Rubinstein: Menuett, Sjögren: Melodi, Tschaikowsky: Elegisk romans, Wenzel: Friskt mod.* För sång: *Söderman: Visa och Koral, Schubert: Kärleksbikt.* Säljes i Musik- och bokhandeln samt hos tidningens Expedition till ett pris af 1 krona.

OBS. *Södermans visa*, upptecknad ur minnet af Fritz Arlberg, äfvensom *koralen* äro ej förr utgifna, *Schuberts Kärleksbikt* hör till hans efterlemnade verk.

Sånglektioner

En elev af M.me Désirée Artôt meddelar sångundervisning. Reference: Herr Isidor Dannström, Sturegatan 36 (kl. 10 — 12).

Oscar Lejdström,

Sånglärare.
Kongl. Myntet.

Undertecknad gifver från och med 1:sta Oktober, fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik och Rolers inöfning**, om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en kvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Märklig nyhet för teatervänner!

1 alla boklädor har utkommit:

THALIA

Svensk Teaterkalender 1890.
Läsvärdt innehåll. Lyckade Artist-porträtt. Elegant utstyrsel.

== Lämplig Julpresent!! ==

”Sjelfbindaren”, afsedd för inhäftning af *Musikalter*, har i dagarne blifvit tillgänglig i marknaden.
”Sjelfbindaren” sätter hvar och en i tillfälle att sjelf inbinda sina musikalter utan att på något sätt behöfva sönderstöka dem.
”Sjelfbindaren” förekommer den i hvarje familj vanliga olägenheten af sönderdragna nothäften.
”Sjelfbindaren” tillverkas i 3 kvaliteter till pris resp. 3, 4 & 6 kr. af R. W. Stare, Fabrik för Räkenskapsböcker, Klarab.-g. 37.
”Sjelfbindaren” säljes hos hvarje Musik-, samt de flesta Bok- & Pappershandlare.

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Obs. Mycket billigt annonspris i Svensk Musiktidning — 10 öre petitrad — (rabatt vid förnyelse.)

Sånglektioner

erhållas, goda och billiga, af van sånglärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå Olofsgatan 1.

INNEHÅLL: Richard Henneberg (med porträtt). — Anmälan. — Musikkapport från Berlin af A. P. — Musikkpressen. — Musikkliteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Breflåda — Rättelse — Annonser.